

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ГРОМАДЯН: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ

Єрмолаєва М. В., Токарева А. І.,

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

Податки, які громадяни сплачують зі своїх доходів, є суттєвим джерелом наповнення державного бюджету. Доходи громадян оподатковуються протягом всієї історії існування держави. У період до 1991 р. основним податком, що сплачували громадяни, був прибутковий податок. Його розмір періодично змінювався, але в середньому становив 13 %. Слід зазначити, що у цей період прибутковий податок не стягувався з заробітної плати колгоспників, але поповнення бюджету відбувалось за рахунок сплати ними інших податків та зборів.

Із набуттям Україною незалежності почала формуватися нова, притаманна виключно нашій країні, система оподаткування. В цей період було прийнято Декрет КМУ «Про прибутковий податок з громадян», яким було затверджено перелік доходів громадян, які підлягають оподаткуванню, визначені види доходів, на які громадяни мають право зменшити розмір оподатковуваних доходів та затверджена прогресивна шкала оподаткування. Прогресивна шкала оподаткування була побудована за принципом – хто більше заробляє, той більше платить.

Такий підхід до оподаткування доходів громадян не сприяв збільшенню надходження податкових платежів, навпаки, спонукав працівників шукати шляхи для приховування розміру доходів, зокрема надвисоких, і в Україні з'явилась так звана «зарплата в конвертах».

На початку 2000-х років з'явилась гостра необхідність виведення доходів з «тіні» і прийнятий Закон «Про податок з доходів фізичних осіб», згідно з яким прогресивна шкала оподаткування була скасована і до всіх доходів застосовувалась єдина ставка оподаткування - 13 %, пізніше 15 %. Такий підхід в повній мірі відповідав європейській тенденції до уніфікації і спрощення оподаткування і полегшував ведення обліку.

Запровадження у 2011 р. Податкового кодексу призвело до втрати чинності окремих нормативних актів і законів, які регламентували систему оподаткування в Україні. Тепер ми маємо єдиний документ, які визначає систему оподаткування і регламентує порядок нарахування і сплати податків в межах країни. Відповідно до діючого ПКУ зі змінами і доповненнями, ставка ПДФО становить 18 %. Крім того, ПКУ визначає інші ставки ПДФО, які застосовуються до інших видів доходів громадян окрім заробітної плати. Окрім ПДФО громадяни є платниками військового збору, ставка якого на сьогодні становить 5 % [1].

Література:

1. Податковий кодекс України : Закон України від 2.12.2010 р. № 2755. Дата оновлення 01.04.2025 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>